

PETER SHERWOOD

VERNON DUCKWORTH BARKER, A NYUGAT ELFELEJTETT ANGOL MUNKATÁRSA

■ Vernon Duckworth Barkert (1908–1997), az angolszász világ talán legsikeresebb magyar irodalmi művének fordítóját, közvetlenül az oxfordi Balliol Collegeben szerzett diplomájának átadása után Magyarországra hívta a ma elsősorban angol-magyar szótáiraíróként ismert Arthur B. Yolland (1874–1956), aki akkoriban a Pázmány Péter Tudományegyetem angol tanszékét vezette. Itt, valamint az Eötvös Collegiumban angol lektorként – talán tanárként is – működött 1929 és 1931 között. Már Oxfordban is irodalmi körökben forgott, ill. verset is írt: „modern angol költők diákkori barátja, maga is finomtollú esszéíró és kultúrtörténész” - írja róla Gál István.¹ Budapesten is hamarosan közel került a *Nyugat* köréhez, Gyergyai Albert szavaival: „A *Nyugat*nak és az irodalomnak hű barátja maradt [...], évekig élt közöttünk.”²

Különösen meleg viszonyban állt Babitscsal, akivel „nagy levelezése maradt fenn”,³ feltehetőleg ez ma az Országos Széchényi Könyvtár Babits-hagyatékában található. Babits ekkortájt kezdett nagyobb részt vállalni a *Nyugat* szerkesztésében, egyik első kezdeményezése pedig egy állandó angol irodalmi rovat létesítése volt. Ebben Barker 1930 és 1934 között többször is szerepelt, elsősorban angol írók (Robert Bridges, Edmund Blunden, Arnold Bennett, Trader Horn, Lytton Strachey, Harold Munro, Frank Harris valamint George Moore) nekrológiával, de egyéb, irodalmi témájú cikkel is. Ezen kívül Babits maga lefordította egyik versét, *Egy felhőhöz*,⁴ illetve egy novellája is megjelent a folyóirat hasábjain, ezt talán már magyarul írta: *Kávéház*.⁵ Tulajdonképpen ezzel búcsúzott a folyóirattól – hiszen ekkor írta Gyergyai fent idézett sorait –, azonban még 1935-ben a *Nyugat* Kiadó Barker szerkesztésében, valamint az ő előszavával és jegyzeteivel ellátva megjelentette a háromszözdoldas *Mai angol dekameron* című antológiát, amelybe olyan fontos írókat is beleválogatott, mint Aldous Huxley, H.G. Wells, D.H. Lawrence és James Joyce, ennek a fordítógárdájában pedig Karinthy Frigyes, Cs. Szabó László és Schöpflin Aladár is szerepelt. A következő évben, 1936-ban látott napvilágot egy németből készített fordítása: a Thomas Mann feldafingi köréhez tartozó, a terezíni gettóban elpusztult Emma Bonn népszerű *Das Kind im Spiegel* című könyvét a *The Silver Key* címen adta ki a londoni William Heinemann kiadó. Azonban még 1931-ben a Magyar Szemle Társaság megjelentette az akkor alig huszonhárom éves Barkernek egy kis formátumú, de annál ambiciózusabb kötetkétjét, *Az angol civilizáció: múlt és jelen* címmel.

Gyergyai fentebb idézett sorai is azt sejtetik, hogy már a harmincas években elhagyhatta Magyarországot, azonban magyar kapcsolatait – kivált, de nem kizárólag a *Nyugat* munkatársaival – minden bizonnyal továbbra is ápolta, a két világháború közötti Magyarország sorsát figyelemmel és rokonszenvenvel kísérte. Ennek egyik tanúbizonysága az a négy kitűnő dolgozata, mellyel az európai színvonalú, Budapesten megjelenő negyedéves folyóiratban, a *The Hungarian Quarterly*ben szerepelt 1937 és 1939 között. A Lánchídról szólón, valamint az angol nyelv magyarországi tanításával foglalkozókon kívül külön említést érde-

Vernon Barkernek
 a leírattal és
 a kísérőképpel
 Babits Mihály

Babits Mihály dedikációja a *Keresztülkasul az életemen* című kötetben.

1915
 1935

Vernon Barker
 a leírattal és
 a kísérőképpel

Kassák Lajos dedikációja a *Földem, virágom* című kötetben.

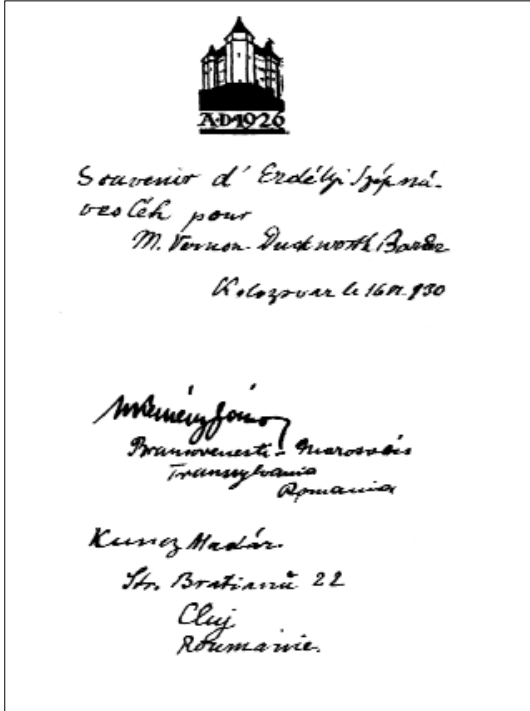
melnek a Babitsról és Karinthy halálakor írottak, az utóbbi az egyik legszebb és legbensőségebb visszaemlékezés, mely bárhol, bármely nyelven megjelent róla. Ebből is kiderül, mennyire értékelte Karinthyt és a vele ápolts barátságot, de ezt bizonyítja az is, hogy mindössze egyetlen fordítása jelent meg a magyar irodalomból: az *Utazás a koponyám körül*, a londoni Faber and Faber kiadónál, *A Journey Round My Skull* címen. Noha ez a kiváló fordítás 1939-ban látott napvilágot és talán a háborús idők miatt nem nagyon került az angol irodalmi vérkeringésbe, mi sem mutatja jobban maradandó értékét és fontosságát, mint az a tény, hogy majdnem hetven évvel később, 2008-ban újra megjelentetésre méltatta a patinás New York Review Books kiadó. A kötethez a számos könyvével világszerte sikert aratott neurológus Oliver Sacks írt lelkes előszót, melyben elárulja, hogy „tizenhárom-tizen-négy éves lehettem, amikor először olvastam ezt a könyvet, s azt hiszem, befolyással volt saját esettanulmányaim megírásaira”.⁶ A kötet tehát mindenestre hozzáférhető volt (legalább) a negyvenes évek Amerikájában, és (legalább) egy kiváló amerikai tudósra volt jelentős hatással.

Vernon Duckworth Barker ezek szerint valószínűleg még a harmincas évek folyamán került a béketárgyalások egyik következményeként létrehozott Nemzetek Szövetségéhez, majd 1945 augusztusában az információs részlegnek első főnökeként az ENSZ egyik alapítójává lett. Később a technikai részlegnél New Yorkban, majd a szervezet európai székhelyén, Genfben különleges projektekért lett felelős. Innen

1968-ben vonult nyugdíjba, de még 1970-ben a New York-i United Nations Centre for Economic and Social Information kiadta az ENSZ keretén belüli nemzetközi együttműködésről szóló, a tőle várható szellemességgel megírt 72-oldalas könyvecskéjét, *Breakthrough to Tomorrow: The Story of International Co-*

operation for Development through the United Nations címen, ami francia és spanyol fordításban is megjelent. Később visszaköltözött Angliába, és a Londontól 100 kilométerre fekvő Winchesterben halt meg, 89. életévében.

A melléklet a Nyugattal való szoros kapcsolatok dokumentumaként Babits és Kassák saját kezűleg Barkernek dedikált könyveinek címlapját dokumentálja. Figyelemre méltó továbbá a Kós Károly-kötet, melyet Kolozsvárt dedikált neki az Erdélyi Szépművéses Céh nevében Kuncz Aladár – akivel együtt Kemény János is aláírta – 1930. június 16-án.

Kemény János és Kuncz Aladár dedikációja,
Kós Károly Erdély című kötetébe jegyezve.

■ JEGYZETEK

1. In: Babits Mihály: *Tanulmányok, szövegközlések, széljegyzetek*. Argumentum Kiadó - Országos Széchényi Könyvtár, Bp., 2003. 294.
2. Nyugat 1934. 19. sz. 314.
3. Gál István: i. m. 773.
4. Nyugat 1932. 11. sz. 623. Újra közli Gál István: i. m. 124–125.
5. Nyugat 1934. 19. sz. 308–314.
6. xix., saját fordításom – P. S.